



Nahka- ja jalkinetilanne.

Nahka- ja jalkinetilanteestamme on viime aikoina puhuttu paljon. Silloin tällöin on huhu tietänyt kertoa tilanteen paranemisesta, mutta tällaiset tiedot on aina jouduttu perättöminä jyrkästi kumoamaan. Toiveita paremmasta ei nykyään voida antaa. Ruotsin kanssa käydyissä kauppaneuvotteluissa sovittiin myös nahan ja sen vastikkeiden tuonnista, mutta ruotsalaiset saattoivat luvata meille tämän alan tavaraa niin niukasti, ettei tilanteemme siitä korjaannu kuin pieneltä osalta.

Vuotatilanne.

Kun suhteemme Saksaan katkesivat, oli meillä vielä saamatta vuotaa ja sen vastiketta kuluvan vuoden kiintiöstä 2,520 tonnia (suolapainoa, kuten kaikki seuraavatkin luvut). Kotimainen vuotien tuotanto on kyllä ilahduttavassa määrin kohonnut. Nousu tekee viime vuoteen verrattuna noin 20 % eli arviolta noin 800 tonnia. Vajaukseksi jää näin ollen noin 1,700 tonnia. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että säännöstelyn mukainen kulutustarpeemme on ollut pakko arvioida huomattavasti, n. 65 %, normaalia pienemmäksi. 1945 1/1—31/3 (kauppasopimus Ruotsin kanssa on tehty 1/10 1944—31/3 1945 väliseksi ajaksi) on kotimaisen vuodan tuotannon ja tarpeen välinen erotus laskettu 2,000 tonniksi eli kokonaisvajaus siis maaliskuun loppuun noin 3,700 tonniksi. Kauppasopimusneuvotteluissa pyysimme saada ostaa 4,000 tonnia vuotaa, mutta ruotsalaiset eivät tähän toivomukseemme voineet suostua. Saimme lopulta pyytämättämme määrästä vuodaksi muunnettuna noin 40 % eli 1,750 tonnia. Raaka-ainetilanne pysyy siis toistaiseksi kovin kireänä.

Jalkinetilanne.

Jalkineita on vielä voitu valmistaa suunnilleen viimevuotiset määrät. Kun tarpeemme eivät paljon alene, vaikka armeija demobilisoidaankin, koska suurin osa armeijaan kuuluvista miehistä suorittaa



ulkotyötä siviilielämässä ja tarvitsee siten hyvät jalkineet, jää jalkine-tilanne epäilemättä kireäksi. Varastotilanteen mukaan jaetaan nahka-jalkineita tänäkin vuonna vakuutusostolupia vastaan. Ostolupien ensimmäinen jako on jo suoritettu, toinen tapahtuu marraskuun alussa, kolmas ensi vuoden alussa ja neljäs mahdollisesti keväällä. Huomautettakoon vielä tässäkin yhteydessä, että siirtoväelle jaettavat ostoluvat sisältyvät kunnille jaettaviin määriin, sillä siirtoväestä aiheutunut kuntien asukasluvun kasvu on vakuutusostolupien määrää arvioitaessa otettu huomioon. Siirtoväen ostolupa-anomuksia käsiteltäessä olisi otettava huomioon, että monet heistä — varsinkin länsi-Kannaksen kuntien asukkaat — joutuivat evakuoinnin kiireellisyyden vuoksi jättämään henkilökohtaista vaatetustaankin ja kuluttivat pitkällä evakkotaipaleella viimeisetkin jalkineensa. Heidän välttämättömät tarpeensa olisi ennen kaikkea koetettava tyydyttää.

Kumiteriä on raaka-ainetilanteen kiristymisen vuoksi (emme saaneet lainkaan Ruotsista kumia) jaettavana vähemmän kuin viime vuonna. Kukin kunta on saanut kumiteräkiintiönsä, minkä puitteissa kansanhuoltolautakunta antaa ostoluvat, joita vastaan kumiteriä saadaan. Tässä yhteydessä on painostettava kumiromun keräyksen välttämättömyyttä. Kumiromu on yksityiselle kansalaiselle täysin arvotonta, mutta tehtaat voivat sitä hyvin käyttää niukkojen raaka-aineden jatkoksi. Kaikki kumiromu on siis tarkoin kerättävä talteen. Useimmat kaupaliikkeet ostavat sitä ja välittävät edelleen tehtaisiin.

Korvikekenkiä, siis paperi- tai kangaspäällisiä puukenkiä, on jatkuvasti valmistettu ja niitä on ollut runsaasti saatavissa. Niiden kestävyys on raaka-aineesta johtuen melko huono eikä sitä toistaiseksi ole voitu auttaa, kun päälliseksi ei ole voitu käyttää nahkaa eikä edes kangastakaan muuta kuin mitättömiä määriä.

Saadaksemme todellisen käsityksen jalkinetilanteesta lienee paikallaan esittää muutamia numerotietoja. Vuonna 1938 valmistettiin meillä yhteensä 6,260,000 paria nahka- ja kumijalkineita ensiluokkaisista raaka-aineista. Vuonna 1943 valmistettiin n. 1,800,000 paria nahka- ja kumijalkineita, mutta raaka-aine oli niissä jo osittain huonompaa (vuori, välipohjat yms.) sekä 2,366,000 paria korvikekenkiä. Yhteensä valmistettiin vuonna 1943 siis 4,166,000 paria jalkineita, joista siis lähes 57 % puhtaasti korvikejalkineita, vastaten kuten sanottu, 6,260,000 paria rauhan ajan jalkineita vuonna 1938. Kuluvana vuonna 30. 9. mennessä ovat vastaavat luvut 1,630,000 paria nahka- ja kumijalkineita, 2,070,000 paria korvikekenkiä ja yhteensä 3,700,000 paria jalkineita, siis n. 56 % korvikejalkineita. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kaikki kansalaiset ovat viiden sotavuoden aikana suurin piirtein kuluttaneet loppuun vähät rauhan ajoilta säästyneet jalkineensa ja tuonti Ruotsista tulee jäämään pienemmäksi kuin tähänastinen tuonti Saksasta, ymmärrämme, kuinka tavaton jalkinepulamme todella on. Todellista parannusta siihen ei ole odotettavissa, ennenkuin valtamerentakaiset yhteydet jälleen palautuvat.

Muut tarvikkeet.

Työrukkasia voidaan tänä vuonna jakaa hiukan viimevuotista enemmän, mutta toisaalta on niiden tarvekin melkoisesti kasvanut, kun metsätyöt, joissa rukkaset ovat välttämättömät, huomattavasti entistään laajenevat.

Valjaat ovat kireällä niin kauan, kunnes armeijan melko huomattava tarve pienenee.

Kenkien korjaustarvikkeet — nahka, langat, naulat jne. — ovat edelleen tiukalla, mutta sen sijaan korjaamoiden työvoimatilanne on helpottumaan päin.

Lähiajan toimenpiteet tilanteen helpottamiseksi.

Edellä on tullut kylmä todellisuus selvitetyksi. Ratkaisevaa helpotusta siihen ei voida saada, ennenkuin kauppayhteytemme valtamerentakaisiin maihin jälleen ovat kunnossa. Joihinkin hätätoimenpiteisiin tilanteen helpottamiseksi sentään voidaan ryhtyä ja näissä oloissa on ryhdyttäväkin.

Edellä jo tuli mainituksi kumiromun talteenoton välttämättömyys. Tähdennettäköön sitä tässä vieläkin, ja muistettakoon, että romu hyödyttää yhteiskuntaa vasta sitten, kun se on tullut tehtaiden käyttöön. Siis kerätty romu on mahdollisimman pian myytävä edelleen kauppaliikkeisiin.

Toinen tärkeä toimenpide on jalkineiden hoito. Jalkineiden oikeasta hoidosta on annettu monissa yhteyksissä tarkkoja ohjeita, joiden noudattamiseen jokaisella on kotioloissa mahdollisuus. Kun vielä muistamme korjauttaa jalkineemme heti, kun pienikin vika niissä ilmenee, olemme tehneet kukin oman osuutemme jalkinehuollon alalla.

Helsinki 1944. Valtioneuvoston kirjapaino.